

Отже, системне використання цифрових освітніх платформ у закладах загальної середньої освіти сприяє формуванню ключових компетентностей з кібербезпеки, розвитку цифрової відповідальності та підтримує ідеї сталого розвитку в умовах цифрового суспільства.

Список літератури:

IBM (n.d.). *IBM SkillsBuild*. <https://skillsbuild.org/uk/about>.

Ministry of Digital Transformation of Ukraine (n.d.). *Diia. Digital education*.

<https://osvita.diia.gov.ua/>.

Prometheus. (n.d.). *Ukrainian online learning platform*. <https://prometheus.org.ua/>.

QATestLab (n.d.). *Overview of popular interactive platforms*. QATestLab Training.

<https://training.qatestlab.com/blog/technical-articles/overview-of-popular-interactive-platforms/>.

Wikipedia contributors (n.d.). *Coursera*. Wikipedia. <https://uk.wikipedia.org/wiki/Coursera>.

МОЖЛИВОСТІ УПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ КРАЩИХ ПРАКТИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ І ПІДГОТОВКИ КРАЇН ЗАХІДНОЇ І ПІВНІЧНОЇ ЄВРОПИ

Світлана Кравець

Інститут професійної освіти

Національної академії педагогічних наук України

Київ, Україна

Актуальність дослідження систем забезпечення якості професійної освіти і підготовки (далі – ПОП) у країнах Західної і Північної Європи зумовлюється закріпленням за Україною статусу кандидата на членство в Європейському Союзі. Це передбачає гармонізацію усіх секторів національної економіки із європейськими тенденціями та є стимулом для якісних перетворень й реалізації інноваційних освітніх проєктів в Україні на національному, регіональному та інституційному рівнях.

Політика у сфері ПОП у країнах Західної і Північної Європи реалізується за напрямками підвищення її ефективності, якості та престижності, розширення доступності, гнучкості, забезпечення гармонізації законодавства, співставлення національних рамок кваліфікацій, створення спільного освітнього простору тощо.

На основі аналізу національних та європейських законодавчих документів уточнено понятійно-термінологічний апарат дослідження, в основі якого – «якість професійної освіти – це відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, стандартом професійної освіти, професійним та/або міжнародним стандартом (за наявності), та/або договором про надання освітніх послуг, а також потребам заінтересованих сторін і суспільства, що забезпечується шляхом здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освіти» (*Верховна Рада України, 2025*). Інституційні механізми забезпечення якості ПОП у країнах Західної і Північної Європи та в Україні є спільними, а саме: професійні стандарти, освітні програми, компетентність, кваліфікація, результати навчання, критерії внутрішнього моніторингу, процедура самооцінювання, кадрове забезпечення, розвиток освітнього середовища та ін.

Результати дослідження дали змогу виявити основні тенденції забезпечення якості ПОП у країнах Західної (Німеччина, Королівство Нідерланди, Австрія, Франція, Бельгія, Швейцарія, Люксембург) і Північної Європи (Велика Британія, Королівство Данія, Ісландія, Ірландія, Швеція, Фінляндія): упровадження Європейської рамки забезпечення якості в професійній освіті (EQAVET) та Європейської рамки (EQF); розвиток внутрішніх і зовнішніх систем забезпечення якості ПОП на основі дотримання процесів планування, реалізації, перевірки, удосконалення якості ПОП (PDCA) (Колишко, 2025); децентралізація управління та розширення автономії закладів ПОП; відповідальність провайдерів ПОП за результати навчання та працевлаштування випускників (Онищенко, 2025); упровадження компетентнісно-орієнтованої на результати навчання моделі оцінювання якості ПОП; упровадження різнорівневої системи регулювання зовнішнього оцінювання систем забезпечення якості ПОП, акредитації та сертифікації освітніх послуг; розвиток публічно-приватного партнерства для забезпечення якості ПОП (прогнозування попиту ринку праці на затребувані кваліфікації, розроблення стандартів і освітніх програм, інституціоналізація дуальної освіти, навчання на робочому місці, незалежне оцінювання результатів навчання, стажування і професійний розвиток педагогічних працівників) (Радкевич, 2025); цифровізація моніторингу якості освіти ПОП.

Особливості кращих практик забезпечення якості ПОП у країнах Західної і Північної Європи визначаються спрямованістю на співпрацю ПОП із ринком праці, стандартизацію та розвиток систем внутрішнього й зовнішнього контролю якості ПОП. Країни Західної Європи використовують такі практики забезпечення якості ПОП: розвиток національних систем кваліфікацій та оновлення кваліфікаційних вимог для забезпечення якості ПОП (Нідерланди, Німеччина, Австрія); інтеграція ПОП із ринком праці на основі співучасті сторін у формуванні змісту освітніх програм та стандартів оцінювання, що гарантує відповідність вимогам ринку праці, результативність навчання і працевлаштування (Люксембург, Німеччина, Австрія, Швейцарія); використання механізмів зовнішнього контролю якості ПОП, що передбачають урегульований контроль палат, акредитацію, інспектування, незалежне екзаменування (Бельгія, Німеччина, Люксембург); удосконалення системи внутрішнього управління якістю ПОП на основі самооцінювання, цифрового моніторингу та внутрішнього аудиту (Австрія, Нідерланди, Бельгія). Для країн Північної Європи характерними є такі практики забезпечення якості ПОП: забезпечення гнучкості освітніх траєкторій; залучення професійних спільнот, роботодавців, галузевих рад до розроблення та впровадження інноваційних освітніх програм; створення умов для адаптивності різнорівневих модульних навчальних програм відповідно до потреб здобувачів освіти, у тому числі й дорослого населення, з можливістю визнання результатів неформального й інформального навчання (Велика Британія, Данія, Ісландія, Швеція); розширення автономії провайдерів ПОП; розвиток соціального партнерства та інклюзивності, що дають змогу реалізовувати децентралізовані моделі внутрішнього управління якістю ПОП (Фінляндія, Данія, Велика Британія); здійснення зовнішнього інституційного оцінювання якості ПОП на засадах культури довіри до незалежних органів перевірок і нагляду (Франція, Велика Британія, Фінляндія, Данія).

Забезпечення якості професійної освіти в Україні ґрунтується на застосуванні трансформаційного, компетентнісного, євроінтеграційного, системного, структурного (регіонального), синергетичного, прогностичного підходів (Кравець, 2025), що комплексно спрямовані на: розвиток якісної національної професійної освіти і сприяють створенню умов для формування сучасного трудового потенціалу відповідно до потреб ринку праці з максимальним задоволенням інтересів особистості щодо її кар'єрного зростання впродовж життя та у динамічно змінних умовах; розбудову міцних партнерських відносин закладів професійної освіти із стейкхолдерами для подолання економічних викликів, пов'язаних із військовою агресією РФ;

функціонування національної системи кваліфікацій для збереження і розвитку людського капіталу та виконання євроінтеграційних зобов'язань України.

Визначення провідних тенденцій й систематизація кращих практик забезпечення якості ПОП у країнах Західної і Північної Європи є основою для вдосконалення системи забезпечення якості професійної освіти України. У контексті імплементації положень Закону України «Про професійну освіту» (*Верховна Рада України, 2025*) на національному рівні актуалізується значення: створення національного агентства забезпечення якості професійної освіти; розроблення нормативно-правових документів щодо ефективного функціонування наглядових рад для управління та контролю якості професійної освіти відповідно до потреб ринку праці; стимулювання розвитку різних моделей партнерства закладів професійної освіти і стейкхолдерів для забезпечення якості професійної освіти, реалізації цілей її трансформації, розвитку національної системи кваліфікацій в умовах євроінтеграції.

На регіональному рівні необхідно сприяти: залученню роботодавців до розроблення професійних стандартів, освітніх програм, створення та розвитку кваліфікаційних центрів; впровадженню кращих практик для удосконалення внутрішньої системи забезпечення якості професійної освіти на основі досвіду європейських країн; створенню на базі закладів професійної освіти центрів досконалості, кваліфікаційних центрів, центрів кар'єри та підприємництва, навчально-практичних центрів тощо.

На інституційному рівні перспективними напрямками є: розроблення рекомендацій щодо врахування успішних практик країн Західної і Північної Європи у забезпеченні якості професійної освіти в Україні; залучення представників бізнесу, наукових установ і громадських організацій до діяльності в наглядових радах закладів професійної освіти для ефективного планування, управління й контролю за якістю професійної освіти; участь наукових співробітників та педагогічних працівників закладів професійної та фахової передвищої освіти у міжнародних проєктах з метою досліджень кращих практик зарубіжних країн та їх адаптації для вдосконалення системи забезпечення якості професійної освіти України.

Список літератури:

Верховна Рада України (2025). Про професійну освіту: Закон України від 21 сер. 2025 р. № 4574-IX. Законодавство України. [офіц. веб-портал].
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4574-20#Text>.

- КОЛИШКО, Р. А. (2025). Практичні аспекти застосування Європейських рамок якості (EQAVET та CQAF) у системі професійної освіти Данії. *Інноваційна професійна освіта*, 4 (25), 25-32. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/748045>.
- КРАВЕЦЬ, С. Г. (2025) Система забезпечення якості професійної (професійно-технічної) освіти в Україні: суть, підходи та особливості функціонування. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Педагогіка*, 20 (39). [https://doi.org/10.33296/2707-0255-20\(39\)-20](https://doi.org/10.33296/2707-0255-20(39)-20); <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/745420>.
- ОНИЩЕНКО, А. П. (2025). Тенденції забезпечення якості професійної освіти і підготовки фахівців у Королівстві Нідерланди. *Професійна педагогіка*, 1 (30), 104-122. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2025.30.104-122>; <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/745774>.
- РАДКЕВИЧ, В. О. (2025). Ключові тенденції розвитку системи забезпечення якості професійної освіти і підготовки у Великій Британії. *Професійна педагогіка*, 2 (31), 3-20. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2025.31.3-20>; <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/746787>.

**ЦИФРОВІ ПРАКТИКИ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
УЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН:
КОМПЕТЕНТІСНИЙ І МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ВИМІР**

Тетяна Кравчук

Тернопільський національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюка

Тернопіль, Україна

Сучасні виклики освіти для сталого розвитку, посилення міжнародної академічної мобільності та цифровізація освітніх процесів зумовлюють переосмислення іншомовної підготовки майбутніх учителів природничо-математичних дисциплін. У цифрових освітніх середовищах іноземні мови все частіше виконують функцію інструментів професійної діяльності, а не лише допоміжних компонентів навчання: вони